

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇAĞDAŞ SİYASAL SİSTEMLERDE PARLAMENTONUN YERİ VE DENETİM İŞLEVİ	5
1.1. Parlamentosunun Tarihsel Süreçte Bir Kuvvet Olarak Ortaya Çıkışı	5
1.1.1. Parlamento kavramının anlamlandırılması	5
1.1.2. Britanya’da parlamentosunun doğuşu.....	9
1.1.3. Fransa’da parlamento kurumu	19
1.2. Kuvvetler Ayrılığı Kuramı ve Yasama	22
1.2.1. Kuvvetler ayrılığı kuramının anlamı ve uygulanışı	22
1.2.2. Demokratik siyasal sistemde yasama kuvveti	26
1.2.2.1. Demokratik siyasal sistem kavramı	26
1.2.2.2. Demokratik yasama organları ve rolleri.....	31
1.3. Parlamento Denetim ve Görünüm Biçimleri	35
1.3.1. Yürütme kuvvetinin sorumluluğunun kökenleri	35

1.3.2. Hesap verebilirlik (sorumluluk) ve denetim kavramlarının anlam ve içeriği.....	41
1.3.2.1. Hesap verebilirlik kavramına ilişkin yaklaşımlar	41
1.3.2.2. Denetim ve parlamenter denetim	45
1.3.2.2.1. Parlamenter denetim kavramına ilişkin yaklaşımlar	45
1.3.2.2.2. Parlamenter denetimin etkinliği.....	48
1.4. Parlamenter Denetimin Hayata Geçirilmesi	52
1.4.1. Parlamenter denetim araçları	54
1.4.1.1. Soru.....	54
1.4.1.1.1. Sözlü Soru	55
1.4.1.1.2. Yazılı Soru.....	58
1.4.1.2. Genel görüşme	61
1.4.1.3. Gensoru.....	65
1.4.1.4. Parlamento komisyonları	67
1.4.1.4.1. Araştırma komisyonları.....	69
1.4.1.4.2. Denetim etkinliği gösteren daimî komisyonlar.....	72
1.4.1.4.3. Mali denetim ve komisyonlar	74
1.4.1.5. Görevden uzaklaştırma, geri çağırma ve cezai sorumluluk mekanizmaları.....	78
1.4.1.6. Harici denetim araçları ve kurumları.....	80
1.4.1.6.1. Yolsuzlukla mücadele kurumları.....	80
1.4.1.6.2. Yüksek denetim kurumları.....	81
1.4.1.6.3. Kamu denetçiliği – ombudsman.....	85
1.5. Farklı Siyasal Sistemlerde Parlamenter Denetim.....	87
1.5.1. Parlamenter demokrasiler	87
1.5.2. Parlamenter demokrasilerde parlamenter denetim	89
1.5.3. Yarı-başkanlık demokrasileri	93
1.5.4. Yarı-başkanlık demokrasilerinde parlamenter denetim ...	96
1.5.5. Başkanlık demokrasileri.....	100
1.5.6. Başkanlık demokrasilerinde parlamenter denetim.....	102

İKİNCİ BÖLÜM

2. OSMANLI-TÜRK ANAYASALARINDA PARLAMENTER DENETİM.....	113
2.1. 1876 Kanun-ı Esasisi'nde Parlamenter Denetim	113
2.1.1. 1876 Kanun-ı Esasisi ile öngörülen siyasal sistem	113
2.1.2. 1876 Kanun-ı Esasisi'nde parlamenter denetim.....	116
2.1.3. II. Meşrutiyet, 1909 değişiklikleri ve parlamenter denetim	121
2.2. 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda Parlamenter Denetim.....	128
2.2.1. 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'na kadar işleyen süreç...	128
2.2.2. 1921 Teşkilat-ı Esasiyesi'nde öngörülen siyasal sistem ...	130
2.2.3. 1921 Teşkilat-ı Esasiyesi ve BMM'de parlamenter denetim	131
2.3. 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda Parlamenter Denetim	137
2.3.1. 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda siyasal sistem	137
2.3.2. 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu döneminde parlamenter denetim.....	139
2.4. 1961 Anayasası'nda Parlamenter Denetim	148
2.4.1. 1961 Anayasası ile kurulan siyasal sistem.....	148
2.4.2. 1961 Anayasası uygulamasında parlamenter denetim....	152
2.5. 1982 Anayasası'nda Parlamenter Denetim	162
2.5.1. 2017 Anayasa değişikliğine kadarki dönem bakımından	162
2.5.2. 1982 Anayasası'nda parlamenter denetimin konu ve araçları.....	169
2.5.2.1. Gensoru.....	170
2.5.2.2. Meclis soruşturması	171
2.5.2.3. Meclis araştırması	173
2.5.2.4. Genel görüşme	175
2.5.2.5. Soru.....	176
2.5.2.6. Komisyon sistemi ve denetim komisyonları.....	179
2.5.2.6.1. İnsan haklarını inceleme komisyonu	179
2.5.2.6.2. Dilekçe komisyonu.....	182

2.5.2.6.3. Kamu iktisadi teşebbüsleri komisyonu	187
2.5.2.6.4. Kadın erkek fırsat eşitliği komisyonu	190
2.5.2.6.5. Güvenlik ve istihbarat komisyonu	192
2.5.2.6.6. Bütçe komisyonu ve mali denetim....	193
2.5.2.7. Harici denetim araçları.....	196
2.5.2.7.1. Kamu denetçiliği kurumu.....	196
2.5.2.7.2. Sayıştay	200
2.5.3. 2017 Anayasa değişiklikleri kapsamında parlamenter denetim	205
2.5.3.1. 2017 Anayasa değişiklikleri ile kurulan siyasal sistem.....	205
2.5.3.2. 2017 sonrasında parlamenter denetim	208
SONUÇ	215
KAYNAKÇA	223